

A kép szebb lett, mint valaha

A hét elején kemény munkával eredeti helyére került Vágó Pál Szegedi árvíz című, 1902-ben festett képe, miután kétéves munkával a megrongálódott alkotást restaurálta Szabó Tamás. A hosszú évtizedekig a Móra Ferenc Múzeum előcsarnokának lépcsőfordulójában kiállított 680x381 centiméteres hatalmas vászonkép mintegy nyolc évvel ezelőtt egy nagy esőzést követően elázott és a méreténél fogva különben is hasasodott mű súlyosan megrongálódott. A száradást követően a vászon összehúzódott, a festékréteg megtöredezett. Szabó Tamás restaurátorművész és munkatársai kétéves munkával rendbehozták a festményt – konzerválták, letisztították, a hiányzó részeket pótolták. Megtalálták a mű eredeti, mintegy 45 centiméter széles, aranyozott és dúsan faragott keretét a Horváth Mihály utcai Képtár padlásán, amelyet szintén felújítottak. A kép az eredeti díszrámába állítva eredeti helyére került: a múzeum földszinti dísztermének bal oldali falára. E mű elhelyezésével a nemrégiben felújított múzeumépület újabb látványossággal gazdagodott. Ebből az alkalomból érdemes visszapillantani a mű születésére és történetére.

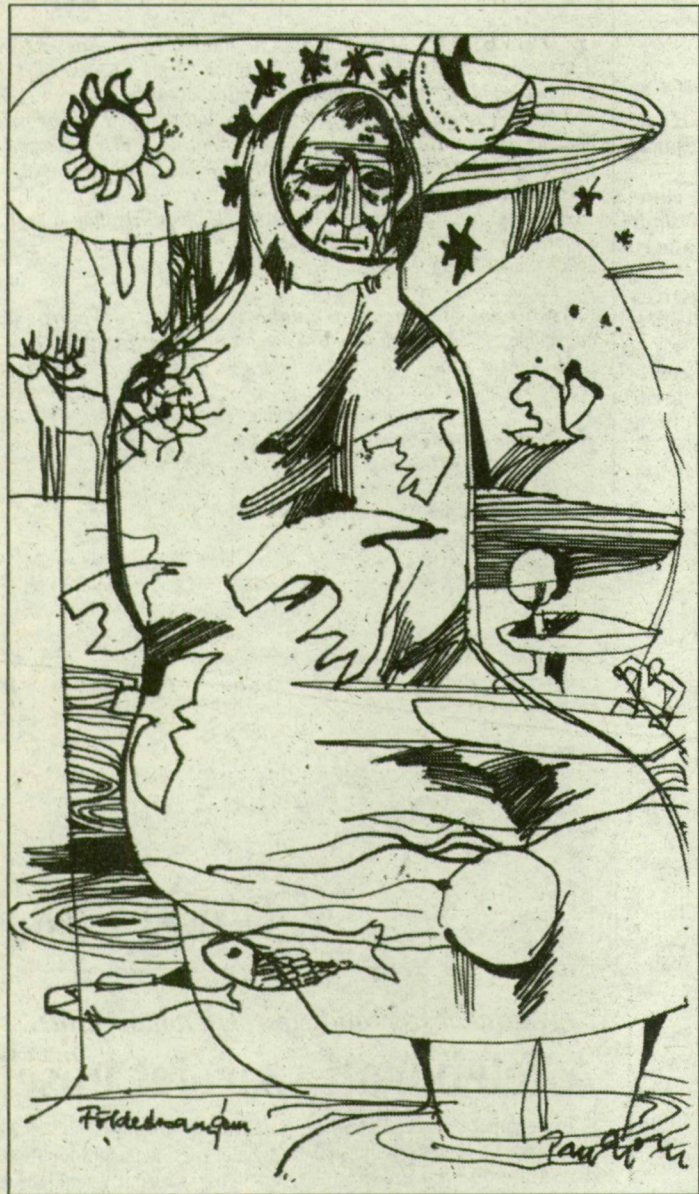
Szeged történetében az 1879. március 12-i hatalmas áradás valóban vízvázasztó. Éles és kegyetlen tragédiával metszi ketté e város történetének folyamát. Ugyanakkor a természeti katasztrófa hatalmas társadalmi példázatul is szolgált, hiszen minden újjáépítési elképzelés Szegedet más területen szerette volna újraszülni. A város korabeli lakói – bár szinte mindenüket elveszítették – meszszevilágító példát mutattak városszeretetről, elhivatottságból, hűségből. Nem véletlen, hogy az újjáépítés megmozgatta Európa majd minden országát, a jelentős anyagi támogatáshoz sikerült a magyar szellemi élet, a műszaki kvalitás legkiválóbb szakembereit mozgósítani. Így született meg a kor európai színvonalán Szeged sugaras-körgyűrűs városszerkezete, épületeinek jelentős része, paradox módon az eklektika egységes képét felmutatva. És természetesen ezen az épített-anyagi bázison az új szellemű Szeged színvonalával, művészetével, tudományával, sajátos színezetű gondolkodásmódjával.

A nagy árvíz több jeles festőt is alkotásra ihletett, érdemes megemlíteni Zichy Mihály, Csontváry Koszta Tivadar és Vágó Pál nevét. Szeged város közgyűlése 1894 decemberében 20 ezer forintot irányzott elő az árvízkép megfestésére, annak a mementónak képi ábrázolására, amelynek lényege, hogy Ferenc József ő császári királyi fensége meglátogatta a tragédia sújtotta várost, s a legenda szerint kíséretének tagjai előtt kijelentette: „Szeged szebb lesz, mint volt.” A pályázatra három művészt hívtak meg, Pataky Lászlót, Roskovics Ignácot és Vágó Pált. A többszöri forduló után a tiszteletdíjat és a megbízást Vágó Pál nyerte el, akinek képtervén I. Ferenc József kíséretével megtekinti az árvíz sújtotta várost s „...annak hullámverte romjai felett azon ígéretét mondotta: Szeged szebb lesz, mint volt.” A hatalmas vásznon mintegy 97 kisebb-nagyobb alak, a rombadőlt város egy részlete és hatalmas, vízzel borított területek láthatók. A mű hosszú ideig készült, s nem csak azért, mert közben Vágó Pál a párizsi világkiállításra is egy huszárkép elkészítésével megbízást kapott. Az alkotást 1902 tavaszán fejezte be s adta át a városi hatóságoknak. Egy, a tanácshoz intézett levelében kijelentette, hogy ezt a művét az „eddig elért legnagyobb

sikerének” tartja. Az óriási méretű vásznon sikerrel szerepelt 1903 novemberében a Műcsarnok kiállításán. Hosszú évekig kegyelettel zárandokoltak a mű elé a szegedi és a környékbeli emberek, sokan írtak róla, többek között Móra Ferenc és Cserzy Mihály.

Vágó Pál Jászapátiában festett szegedi árvízi képéről a következőt olvashatjuk a szegedi városi múzeum szépművészeti osztályának korabeli lajstromában: „Vágó Pál: Szeged szebb lesz, mint volt. Olajfestmény, amely I. Ferenc József királyunknak 1879. évi március hó 17-én az árvíz által rombadőlt Szeged városában tett látogatásának jelenetét örökíti meg. A nagy vásznon mintegy 97 kisebb-nagyobb alak és a rombadőlt város egy része, vízzel borítottan látható... A festmény központja a király alakja, amint a háttérben szolgálatkésztségben álló és a várakozó pontonhoz készül beszállani. – A király alakja mögött az első sorban Kremninger Antal prépost, Pálffy Ferenc polgármester, Kállay Ödön országgyűlési képviselő s kormánybiztos, Dáni Ferenc főispán, s Lukács György belügyminisztériumi államtitkár és kormánybiztos (ez utóbbi a nézőknek háttal fordultan), a második sorban: Pillich Kálmán városi bizottsági tag, Dobó Miklós kanonok és Németh József címzetes püspök, a harmadik sorban: Szluha Gusztáv, Fluck Ferenc, Obláth Lipót városi bizottsági tagok, Reizner János főjegyző alakjai láthatók profilban, meg br. Pulcz altábornagyé (ez a nézőknek háttal fordultan). A negyedik sorban Novák József tiszti főügyész, Szabados János tanácsnok, Tisza Kálmán miniszterelnök s br. Wenckheim Béla miniszter alakjai. (Novák J. és Szabados J. alakjait a mester később kivakarta.) Ezen főcsoporton kívül a festmény jobb oldalán több csónakon, pontonon, dereglyéken igen hatásos előállításban a menekülők egy része van ábrázolva, batyuik, ágyneműik stb. legtarkább vegyülékével. Egyik előtérben álló csónakon Rainer József (háttal), Nyilasi Pál (lehajolva) és Porzolt Kálmán (a kormányon) regattisták. A középén, mintegy a király alakjának mögött, tutajokon, dereglyéken menekültek...

T.L.

MAI MAGAZINUNKAT PAPP GYÖRGY RAJZAIVAL ILLUSZTRÁLTUK

OLÁH ZOLTÁN:

Akár egy hóvirág

Varjak szállnak, s tűnődsz az ősz Dunán,
megsiratod.
S hallgat ő is, mert minden nyár után
árván hagyod.

Halk szél öli az erdő árnyait
alkonyattá.
Csak zavar nád a halak álmait,
ha maradnál.

Elmész. Visszajössz-e? Kérdik a fák
hajladozva.
Igen. Csendben, akár egy hóvirág
a tavaszra.

